

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОДНОРОГ Максим Анатолійович

**СТАНОВЛЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
РИНКУ ІННОВАЦІЙ**

Монографія

Київ
2020

УДК 330.341.1/2:338.436
ББК 65.9(4УКВ)–5(2)32
О 43

Рекомендовано до друку
Вченою радою Білоцерківського
національного аграрного університету
(Протокол № 2 від 27 лютого 2020 р.)

Однорог М.А. Становлення аграрної сфери в умовах інституці-
онального забезпечення розвитку ринку інновацій. Київ: ЦУЛ,
2020. 486 с.

ISBN 978-966-2122-57-2

У монографії досліджено теоретико-методологічні засади становлен-
ня аграрної сфери в контексті методології інституціоналізму. Розглянуто
характерні особливості функціонування аграрної сфери в структурі роз-
витку ринку інновацій. Розкрито організаційно-інституціональну побудо-
ву інноваційного процесу й інститутів ринку інновацій в аграрній сфері
та тенденції змін під впливом інноваційно-інвестиційних процесів. Вияв-
лено інституціональну складову забезпечення трансформаційних пере-
творень аграрної сфери економіки країни.

Проаналізовано особливості розвитку та функціонування основних ін-
ститутів аграрної сфери в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів.
Запропоновано модельну схему інституціоналізації моніторингу ринку інно-
вацій, в основі якої покладено технологію форсайт. Охарактеризовано чин-
ники, що перешкоджають розвитку аграрної сфери з урахуванням особливо-
стей економічної ситуації в Україні. Здійснено оцінку стану інституціоналі-
зації аграрної сфери та перспективи розвитку на інноваційно-цифрових заса-
дах. Обґрунтовано ефективність інституціоналізації та моніторинг інновацій
у розвитку аграрного виробництва в умовах зближення з ЄС.

Видання рекомендовано для науковців, викладачів та студентів ВНЗ,
практиків у сфері інноваційної діяльності, а також для широкого загалу чита-
чів, які цікавляться проблемами формування, становлення і розвитку аграрної
сфери в умовах інституціонального забезпечення розвитку ринку інновацій.

Рецензенти: **Сокольська Т.В.**, д-р екон. наук, професор (Біло-
церківський національний аграрний університет); **Поченчук Г.М.**,
д-р екон. наук, доцент (Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича); **Голубка С.М.**, д-р екон. наук, професор
(Міністерство фінансів України).

© Однорог М.А., 2020
© ЦУЛ, 2020

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ ТА ЇЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ	11
1.1. Теоретична ідентифікація категорії аграрної сфери крізь призму інституціональної економічної теорії	11
1.2. Розвиток інноваційного процесу в економіці: інституціонально-еволюційний контекст	29
1.3. Організаційно-інституціональна побудова інноваційного процесу й інститутів ринку інновацій в аграрній сфері	45
1.4. Еволюція інституціональних перетворень та особливості формування і розвитку інститутів в аграрній сфері економіки	61
1.5. Методологічні підходи до дослідження інституціонального середовища та узгодження інтересів суб'єктів аграрного виробництва.....	74
Розділ 2. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ І ЧИННИКИ СТАНОВЛЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ ПІД ВПЛИВОМ РОЗВИТКУ РИНКУ ІННОВАЦІЙ	93
2.1 Особливості інституціонального вектора удосконалення аграрної сфери в умовах глобальної невизначеності.....	93
2.2. Соціально-економічні й інституціональні детермінанти і чинники розвитку аграрної сфери в сучасних умовах.....	114
2.3. Інноваційно-цифрові засади перспектив розвитку та оцінювання поточного стану інституціоналізації аграрної сфери ...	128
2.4. Оцінювання впливу інституціональних чинників на економічний розвиток аграрної сфери економіки	143
2.5. Вплив інституціональних чинників на механізм господарювання в аграрному виробництві	150
Розділ 3. КОНТЕНТ-АНАЛІЗ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	157
3.1 Інституціональний зміст, тенденції моніторингу та прогнозування і функціонування інноваційної діяльності в сучасному суспільстві	157
3.2 Контент-аналіз інституціонального проектування у стратегії удосконалення системи управління ресурсами в аграрній сфері	170
3.3 Інституціональна проєкція ефективності інноваційної національної економіки в умовах зближення з ЄС: сценарії, моделі, прогнози	185
3.4 Роль держави в реалізації стратегії інституціонального вдосконалення та підвищенні конкурентоспроможності аграрного виробництва в умовах інкорпорації України у світове господарство.....	206

Розділ 4. ТЕНДЕНЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНИХ ЗМІН АГРАРНОЇ СФЕРИ ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	221
4.1 Тенденції інституціональних змін новітньої аграрної політики України в умовах економічної модернізації та глобальних викликів	221
4.2 Структурно-чинниковий аналіз конкурентоспроможності аграрної сфери в глобалізуючій економіці під впливом інноваційно-інвестиційних процесів	234
4.3 Регіональна компонента інституціонального середовища в реалізації стратегії удосконалення інститутів аграрної сфери	250
4.4 Інститути державного управління та регулювання в аграрній сфері економіки під впливом інноваційно- інвестиційних процесів	269
4.5. Вплив інституціонального середовища на нормативно- правові форми регулювання аграрної сфери економіки	280
Розділ 5. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ СФЕРИ НА ОСНОВІ ПОЛОЖЕНЬ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО РИНКУ	292
5.1. Стратегічні заходи модернізаційних пріоритетів організаційно- інституціонального забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури в аграрній сфері України	292
5.2. Основні методи та заходи підтримки багатофункціональних аграрних відносин через досягнення економічної та продо- вольчої безпеки	308
5.3. Інституціональні чинники та механізми авангардного характеру розвитку агросфери України: інноваційний аспект	321
ВИСНОВКИ	335
ДОДАТКИ	342
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	443

Наукове видання

**СТАНОВЛЕННЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ІННОВАЦІЙ**

Монографія

МАКСИМ Анатолійович Однорог,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та економічної теорії
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква
E-mail: Odnorog BTNAU@ukr.net

Підписано до друку 16.03.2020 р. Формат 60x84 ¹/₁₆.
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 28,25. Наклад 300 прим.
ТОВ “Видавництво “Центр учбової літератури”
вул. Електриків, 23, м. Київ, 04176
тел./факс 044-425-01-34
тел.: 044-425-20-63; 425-04-47; 451-65-95
800-501-68-00 (безкоштовно в межах України)
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4162 від 21.09.2011 р.